

2020 оны 09 дүгээр сарын 04
№33 /1135/

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

**Монгол Улсын
хууль**

**Конвенц соёрхон
батлах тухай**

**Монгол Улсын
Их Хурлын
тогтоол**

**Сонгуулийн ерөнхий хорооны
гишүүнээр томилох, гишүүнээс
чөлөөлөх тухай**

**Монгол Улс
олон улсын
гэрээ**

**Олон улсын гэрээнд цахим
харилцааг ашиглах тухай
Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын
конвенц**

ГАРЧИГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

386. Конвенц соёрхон батлах тухай 1766

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

387. Ерөнхийлөгчийн хоригийн тухай Дугаар 15 1766

388. Хуулийн төсөл буцаах тухай Дугаар 16 1767

389. Сонгуулийн ерөнхий хорооны гишүүнээр
томилох, гишүүнээс чөлөөлөх тухай Дугаар 20 1767

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

390. Анхдугаар чуулганыг товлон
зарлах тухай Дугаар 91 1768

391. Элчин сайдыг эгүүлэн татах,
тохоон томилох тухай Дугаар 92 1768

332. Элчин сайдыг эгүүлэн татах,
тохоон томилох тухай Дугаар 93 1769

393. Элчин сайдыг эгүүлэн татах,
тохоон томилох тухай Дугаар 94 1769

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

394. Жагсаалт батлах тухай Дугаар 105 1770

МОНГОЛ УЛС ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ

395. Олон улсын гэрээнд цахим харилцааг ашиглах
тухай Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын конвенц 1788

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2020 оны 05 дугаар
сарын 15-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

КОНВЕНЦ СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Олон улсын гэрээнд цахим харилцааг ашиглах тухай Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын конвенцыг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2020 оны 08 дугаар
сарын 20-ны өдөр

Дугаар 15

Улаанбаатар
хот

Ерөнхийлөгчийн хоригийн тухай

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 88 дугаар зүйлийн 88.1 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Улсын Их Хурал 2020 оны 05 дугаар сарын 07-ны өдөр баталсан Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуульд хэсэгчлэн тавьсан Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн хоригийг хүлээн авсугай.

2. Энэ тогтоолыг 2020 оны 08 дугаар сарын 20-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2020 оны 08 дугаар
сарын 27-ны өдөр

Дугаар 16

Улаанбаатар
хот

Хуулийн төсөл буцаах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.14 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Монгол Улсын Засгийн газраас 2020 оны 08 дугаар сарын 25-ны өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Монгол Улсын шүүхийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг үзэл баримтлалын хүрээнд хэлэлцэхийг нэгдсэн хуралдааны санал хураалтад оролцсон гишүүдийн олонх дэмжээгүй тул хуулийн төслийг хууль санаачлагчид нь буцаасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2020 оны 08 дугаар
сарын 28-ны өдөр

Дугаар 20

Улаанбаатар
хот

Сонгуулийн ерөнхий хорооны гишүүнээр томилох, гишүүнээс чөлөөлөх тухай

Сонгуулийн төв байгууллагын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.2, 4.5 дахь хэсэг, 6 дугаар зүйлийн 6.3 дахь хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 108 дугаар зүйлийн 108.2 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Сонгуулийн ерөнхий хорооны гишүүнээр Жамсранжавын Болд, Даваанямын Даваа-Очир, Пүрвээгийн Дэлгэрнаран, Эрдэнийн Түвшинжаргал нарыг томилсугай.

2.Өөрийнх нь гаргасан хүсэлтийг үндэслэн Сайннямбуугийн Баатаржав, Эрдэнэбилэгийн Батболд нарыг Сонгуулийн ерөнхий хорооны гишүүнээс, Чойнзонгийн Содномцэрэнг Сонгуулийн ерөнхий хорооны гишүүн, Сонгуулийн ерөнхий хорооны даргын үүрэгт ажлаас, Цэдэн-Ишийн Болдсайханыг Сонгуулийн ерөнхий хорооны гишүүн, Сонгуулийн ерөнхий хорооны нарийн бичгийн даргын үүрэгт ажлаас тус тус чөлөөлсүгэй.

3.Энэ тогтоолыг 2020 оны 08 дугаар сарын 28-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2020 оны 06 дугаар
сарын 30-ны өдөр

Дугаар 91

Улаанбаатар
хот

Анхдугаар чуулганыг товлон зарлах тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн хорин долдугаар зүйлийн 4, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсэгт заасныг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Монгол Улсын Их Хурлын найм дахь удаагийн сонгуулийн Анхдугаар чуулганыг 2020 оны 06 дугаар сарын 30-ны өдрийн 12.00 цагт товлон зарласугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2020 оны 07 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Дугаар 92

Улаанбаатар
хот

Элчин сайдыг эгүүлэн татах, тохоон томилох тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Гучин гуравдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 5, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 3, Дипломат албаны тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1 дэх хэсэгт заасныг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Монгол Улсаас Холбооны Бүгд Найрамдах Бразил Улсад суугаа Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайд Чулуунбаатарын Сосормааг эгүүлэн

татаж, Монгол Улсаас Холбооны Бүгд Найрамдах Бразил Улсад суух Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайдаар Шагдарын Батцэцэгийг томилсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2020 оны 07 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Дугаар 93

Улаанбаатар
хот

Элчин сайдыг эгүүлэн татах, тохоон томилох тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Гучин гуравдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 5, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 3, Дипломат албаны тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1 дэх хэсэгт заасныг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Монгол Улсаас Бүгд Найрамдах Перу Улсад суух Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайдаар Шагдарын Батцэцэгийг томилсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2020 оны 07 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Дугаар 94

Улаанбаатар
хот

Элчин сайдыг эгүүлэн татах, тохоон томилох тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Гучин гуравдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 5, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 3, Дипломат албаны тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1 дэх хэсэгт заасныг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Монгол Улсаас Дорнын Бүгд Найрамдах Уругвай Улсад суух Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайдаар Шагдарын Батцэцэгийг томилсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2020 оны 03 дугаар
сарын 25-ны өдөр

Дугаар 105

Улаанбаатар
хот

Жагсаалт батлах тухай

Чөлөөт бүсийн тухай хуулийн 16.1.4, 16.2-т заасныг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1.Чөлөөт бүсээс гаалийн нутаг дэвсгэрт оруулахад гаалийн болон нэмэгдсэн өртгийн албан татвараас чөлөөлөх зорчигчийн худалдаж авсан 3.0 сая төгрөг хүртэл үнийн дүнтэй барааны нэр төрлийн жагсаалтыг хавсралт ёсоор баталсугай.

2.Энэ тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Монгол Улсын Шадар сайд Ө.Энхтүвшин, Сангийн сайд Ч.Хүрэлбаатар нарт тус тус даалгасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

У.ХҮРЭЛСҮХ

**МОНГОЛ УЛСЫН
ШАДАР САЙД**

Ө.ЭНХТҮВШИН

Засгийн газрын 2020 оны
105 дугаар тогтоолын хавсралт

ЧӨЛӨӨТ БҮСЭЭС ГААЛИЙН НУТАГ ДЭВСГЭРТ ОРУУЛАХАД ГААЛИЙН БОЛОН НЭМЭГДСЭН ӨРТГИЙН АЛБАН ТАТВАРААС ЧӨЛӨӨЛӨХ ЗОРЧИГЧИЙН ХУДАЛДАЖ АВСАН 3.0 САЯ ТӨГРӨГ ХҮРТЭЛ ҮНИЙН ДҮНТЭЙ БАРААНЫ НЭР ТӨРЛИЙН ЖАГСААЛТ

№	БТКУС код	Барааны нэр
1.	0207	Тэжээвэр шувууны мах ба дайвар бүтээгдэхүүн
2.	0210	Утсан, хатаасан мах, дайвар бүтээгдэхүүн
3.	0302	Загасны шинэ мах
4.	0303	Хөлдүү загас
5.	0304	Загасны ясгүй мах
6.	0305	Хатаасан, давсалсан, утсан загас
7.	0306	Давсалсан буюу давсны уусмалд хадгалсан хавч төрөлтөн, хавч төрөлтний гаралтай бүтээгдэхүүн

8.	0307	Нялцгай биетэн
9.	0308	Амьд, шинэ, хөргөсөн, хөлдөөсөн, хатаасан, давсалсан, эсвэл давсны уусмалд хадгалсан, усны сээр нуруугүй амьтад
10.	0403	Тараг, цагаан идээ
11.	0405	Цөцгийн тос
12.	0406	Бяслаг ба аарц
13.	0407	Шувууны өндөг
14.	0408	Өндөгний шар
15.	0409	Зөгийн цэвэр бал
16.	07011000	Үрийн төмс
17.	0702	Улаан лооль
18.	0703	Сонгино, сармис
19.	0707	Өргөст хэмх
20.	0801	Наргилын самар, бразил самар
21.	0802	Бусад самар
22.	0803	Гадил
23.	0804	Нандин чавга, инжир, хан боргоцой,
24.	0805	Жүржийн төрлийн жимс
25.	0806	Усан үзэм
26.	0807	Амтат гуа, шийгуа
27.	0808	Алим, лийр
28.	0809	Гүйлс, интоор, тоор, чавга, үүргэн жимс
29.	0810	Бусад жимс
30.	0811	Анхан шатны боловсруулалт хийсэн жимс, самар
31.	0812	Түр хадгалсан, хүнсэнд шууд хэрэглэж болохгүй жимс ба самар
32.	0813	Бусад хатаасан жимс
33.	0814	Түр лаазалсан жүржийн жимс болон амтат гуаны хальс
34.	0901	Кофе
35.	0902	Цай
36.	09021010	Шахмал ногоон цай
37.	090230	Байхуу цай
38.	0904	Чинжүү
39.	0905	Ванилла
40.	0910	Цагаан гаа, лаврын навч, бусад амтлагч
41.	1003	Арвай

42.	1004	Овьёос
43.	1005	Эрдэнэ шиш
44.	1006	Цагаан будаа
45.	1008	Гурвалжин ба шар будаа, бусад үр тариа
46.	10082900	Шар будаа бусад
47.	1201	Шар буурцагны шош
48.	1202	Газрын самар
49.	1204	Маалингийн үр
50.	1205	Хээрийн байцаа
51.	1206	Наранцэцгийн үр
52.	1207	Бусад тослог ургамлын үр, жимс
53.	1208	Гичээс бусад тослог ургамлын үр, жимс
54.	1209	Тариалах үр, жимс, мөөгөнцөр
55.	12099100	Хүнсний ногооны үр
56.	1210	Зөрөг цэцгийн боргоцой, царгас
57.	1211	Үнэртэн гоо сайхны зориулалтанд, мөн шавьж буюу мөөгөнцрийн эсрэг шууд ашиглах ургамал
58.	1212	Далайн замаг, чихрийн манжин ба нишингэ, жимсний яс, үр
59.	1214	Малын тэжээл, шар манжин, бусад өвс ургамал
60.	1301	Лак, давирхай, гавар
61.	1302	Ургамлын гаралтай шүүс ба ханд
62.	1401	Сүлжих зориулалтаар ашиглах ургамал
63.	1404	Бусад ургамал, түүхий эд
64.	1504	Загас далайн амьтны өөх, тос
65.	1507	Шар буурцагны тос
66.	1508	Газрын самрын тос
67.	1509	Чидун жимсний тос
68.	1510	Маслин модны тос
69.	1511	Дал модны тос
70.	1512	Наранцэцгийн үр, мөнхцэцэг, хөвөнгийн үрийн тос
71.	1513	Наргил, дал, бабасу модны тос
72.	1514	Рапс, шаармаг буюу гичийн тос
73.	1515	Бусад ургамлын өөх тос (химийн хувиргалт хийгээгүй)
74.	1516	Мал, амьтан, ургамлын гаралтай өөх, тос
75.	1517	Маргарин

76.	1518	Мал, ургамлын гаралтай полимержүүлсэн өөх, тос
77.	1520	Глицерин
78.	1521	Ургамлын лав
79.	1601	Хиам, зайдас
80.	1602	Лаазалсан махан бүтээгдэхүүн
81.	1604	Лаазалсан загас, түрс
82.	1605	Лаазалсан хавч, нялцгай биетэн
83.	1701	Саахар
84.	17019910	Элсэн чихэр
85.	17019920	Ёотон
86.	1702	Химийн цэвэр саахар (лактоз, мальтоз, глюкоз, фруктоз), зөгийн хиймэл бал
87.	1703	Хар бурам
88.	1704	Чихэр, чихрийн зүйлс, бохь
89.	17049010	Хатуу чихэр
90.	1801	Какаогийн шош
91.	1803	Зуурмаг какао
92.	1804	Какаогийн тос
93.	1805	Нунтаг какао
94.	1806	Шоколад ба какао агуулсан бусад хүнсний зүйлс
95.	1901	Амуу соёолжны ханд, бүтээгдэхүүн, какао агуулсан сүүн бүтээгдэхүүн
96.	19011000	Жижиглэн худалдаалах зориулалтаар савласан хүүхдийн хоол
97.	1902	Гоймон, банш, кускус
98.	1903	Цардуулан бүтээгдэхүүн
99.	19030010	Пүнтүүз
100.	1904	Хайрсан, хөөлгөсөн үр тариа
101.	1905	Талх, амтлаг гурилан зүйлс
102.	19059010	Талх, талхан бүтээгдэхүүн
103.	2001	Лаазалсан ногоо, жимс, самар (цууны хүчилд дарсан)
104.	2002	Лаазалсан улаан лооль (цууны хүчилд дарснаас бусад)
105.	2003	Лаазалсан мөөг (цууны хүчилд дарснаас бусад)
106.	2004	Лаазалсан буюу хөлдөөсөн бусад ногоо (цууны хүчилд дарснаас бусад)
107.	2005	Лаазалсан буюу хөлдөөгөөгүй бусад ногоо (цууны хүчилд дарснаас бусад)

108.	2006	Лаазалсан жимс, самар (саахарт дарсан)
109.	2007	Чанамал жимс, самрын бэлэн бүтээгдэхүүн
110.	2008	Бусад аргаар бэлтгэсэн жимс, самар
111.	2009	Жимс, ногооны шүүс
112.	2101	Кофе, цай, халуун ногооны ханд, охь
113.	2102	Дрожжи
114.	21023000	Хөөлгөгч нунтаг бэлдмэл
115.	2103	Сүмс, цуу, гич
116.	2104	Бэлэн хоол
117.	2105	Зайрмаг
118.	2106	Бусад хүнсний бүтээгдэхүүн
119.	22011000	Рашаан, хийжүүлсэн ус
120.	2202	Согтууруулах биш ундаа
121.	2209	Уксус, уксусны хүчил
122.	2309	Мал, амьтны бэлдмэл тэжээл
123.	2501	Давс, хлорт, далайн шорвог ус
124.	25010011	Иоджуулсан давс
125.	25010019	Бусад давс
126.	27102070	Тээврийн хэрэгслийн тосолгооны материал
127.	3101	Ургамал, мал амьтны гаралтай шимт бордоо
128.	3103	Фосфорын бордоо
129.	3104	Калийн бордоо
130.	3105	Бусад бордоо
131.	3301	Эфирийн тос
132.	3302	Үйлдвэрийн түүхий эд болгон ашиглах сайхан үнэрт бодисуудын хольц
133.	3303	Үнэртэй ус, ариун цэврийн ус
134.	3304	Биеийн арьс арчилж, хамгаалах ариун цэврийн болон нүүр, хумс заслын бэлдмэл
135.	3305	Үс арчлах зориулалтын бэлдмэл
136.	3306	Амны хөндий буюу шүдний ариун цэврийг сахих зориулалтын бэлдмэл, оо
137.	3307	Ариун цэврийн бусад бэлдмэл, хэрэгсэл
138.	3401	Саван
139.	34011100	Гар нүүрийн саван (эмчилгээний зориулалтын саван орно)
140.	34011910	Эдийн саван

141.	3402	Угаалгын бодис
142.	34022010	Угаалгын нунтаг
143.	3403	Тосолгооны бэлдмэл
144.	3404	Хиймэл ба бэлдмэл лав
145.	3405	Гутлын тос, өнгөлөгч бодис
146.	34051000	Гутлын тос
147.	3406	Төрөл бүрийн лаа
148.	3917	Хуванцар хоолой, гуурс, уян хоолой
149.	3918	Шалны хуванцар хулдаас, ханын буюу таазны хуванцар бүрээс
150.	3919	Цавуут артай, хуванцар хавтан, хуудас, тууз
151.	3920	Нийлмэл хуванцар хавтан, хуудас, ялтас, фольга
152.	3921	Хуванцар бусад хавтан, хуудас, тууз
153.	3922	Хуванцар ванн, шүршүүр, тосгуур, унитаз, сантехникийн зориулалтын хуванцар зүйлс
154.	3923	Боодлын хуванцар хайрцаг, сав, таглаа
155.	39232100	Хуванцар шуудай болон уут
156.	3924	Гэр ахуй, ариун цэврийн зориулалттай бусад хуванцар зүйлс
157.	3925	Барилгын зориулалттай бусад хуванцар эд анги
158.	3926	Хуванцар бусад зүйлс
159.	4011	Шинэ дугуй
160.	401110	Хөнгөн тэрэгний шинэ дугуй
161.	401120	Автобус, ачааны машины дугуй
162.	401140	Мотоциклийн шинэ дугуй
163.	401150	Унадаг дугуйны шинэ дугуй
164.	4012	Сэргээсэн буюу ашиглагдсан дугуй; олгой ба гадуур хаймар
165.	4013	Хаймар
166.	40131010	Хөнгөн тэрэгний
167.	40131030	Ачааны машины
168.	4015	Резинэн хувцас хэрэглэл
169.	4016	Хатуу хаймраас бусад хүхэржүүлсэн хаймраар хийсэн бусад эдлэл
170.	4016.91	Шалны хулдаас, дэвсгэр
171.	4202	Чемодан, цүнх, үүргэвч, уут гэр
172.	4203	Савхин хувцас
173.	42031010	Цулгуй, савхин дээл

174.	42031020	Цулгуй, савхин цамц
175.	42031030	Зүймэл, савхин дээл
176.	42031040	Зүймэл, савхин цамц
177.	42031050	Савхин бусад хувцас
178.	42031062	Илгэн цамц
179.	42031063	Илгэн бусад хувцас
180.	42031070	Хиймэл савхин хувцас
181.	4205	Арьс ширэн буюу савхин бусад эдлэл
182.	4303	Нэхий буюу үслэг эдлэл
183.	43031011	Нэхий дээл
184.	43031012	Нэхий хүрэм, хантааз
185.	43031013	Нэхий дотортой дээл
186.	43031050	Нэхий буюу үслэг арьсан бээлий
187.	4303	Нэхий буюу үслэг эдлэл
188.	4304	Хиймэл үслэг арьс ба хиймэл үслэг арьсан эдлэл
189.	4402	Модны нүүрс
190.	4403	Бөөрөнхий мод
191.	4404	Зориулалтаар бэлтгэсэн мод
192.	4406	Дэр мод
193.	4407	Зүсмэл материал
194.	4408	Зормол буюу хуулмал арьс хуулга
195.	4409	Залгаасгүй, тодорхой дүрс хэлбэрт цул моднууд, хөндлөвч мод, модон шал
196.	4410	Зоргодсон хавтан
197.	4411	Модон хавтан
198.	4412	Фанер
199.	4413	Шахмал мод
200.	4414	Модон жааз
201.	4415	Модон авдар, хайрцаг, дамар, тавиур
202.	4416	Модон торх
203.	4417	Модон багаж, багажны гэр, иш, бариул, гутлын модон хэв
204.	4418	Барилгын модон эдлэл
205.	44181010	Цонх
206.	44181020	Тагтны хаалга
207.	44181030	Цонхны эд анги

208.	44182010	Хаалга
209.	44182020	Хаалганы хүрээ, босго
210.	4419	Гал тогооны модон эдлэл
211.	4421	Бусад модон эдлэл
212.	4812	Гулдмай, хавтгай ба хавтан хэлбэрт шүүлтүүр цаас
213.	4813	Тамхины цаас
214.	4814	Ханын цаас ба ханын бусад хучлага материал; цонхны зориулалттай гялгар цаас
215.	4816	Нүүрсжүүлсэн ба хуулбарладаг, буулгадаг хэвийн цаас
216.	4817	Дугуй, захидлын цаас, ил захидал; бичгийн цаас, картонон хайрцаг, уут сав
217.	4818	Ариун цэврийн цаас, цаасан алчуур, бүтээлэг, өлгий, хувцас, эдлэл (өргөн нь 3бсм-аас ихгүй)
218.	4819	Цаас, картон, целлюлозан авдар, хайрцаг, уут, цүнх, хавтас
219.	4820	Тэмдэглэлийн цаас, дэвтэр, маягт, альбом
220.	48202000	Дэвтэр
221.	48205000	Альбом
222.	4821	Цаас, картонон бүх төрлийн шошго, хаяг
223.	4822	Цаас, картонон дамар, ороомог
224.	4823	Бусад цаас, картон, целлюлоз
225.	4901	Ном, товхимол
226.	4902	Сонин, сэтгүүл
227.	4903	Хүүхдийн зурагт ном
228.	4904	Нот
229.	4905	Газрын зураг
230.	4906	Архитектурын болон инженерийн төсөл, албан эх бичмэл буюу хуулбар
231.	4907	Шуудангийн марк, үнэт цаас
232.	49070090	Үнэт цаас
233.	4908	Хуулдаг зураг (шил, шаазан, модон дээр буулгах зориулалтын)
234.	4909	Ил захидал, урилга ба адил төстэй бусад хуудас
235.	4910	Бүх төрлийн хуанли
236.	4911	Хэвлэмэл бусад бүтээгдэхүүн
237.	5001	Мяндсыг нь хөвж, ороож авч болохуйц хүр хорхойн бүрхүүл
238.	5002	Торгоны түүхий эд (эрчлээгүй мяндас)
239.	5006	Жижиглэн худалдаалах зориулалтаар савласан торгон ээрмэл ба хүр хорхойн мяндас
240.	5007	Торгон даавуу

241.	5201	Хөвөн
242.	5601	Нэхмэлийн түүхий эдийн хөвөн ба тэдгээрээр хийсэн зүйлс
243.	5602	Эсгий
244.	5607	Оосор, татлага, олс, аргамж (хөвөн, ноосон, мяндсан)
245.	5608	Тор, өөш; загасны тор болон нэхмэлийн материалаар сүлжсэн бусад тор
246.	5609	Сүлжсэн бусад эдлэл
247.	5705	Бусад хивс ба дэвсгэр
248.	5801	Үслэг ба шениль даавуу
249.	58012210	Хилэн
250.	58019010	Хамба хилэн
251.	5802	Ширхэгт болон сэвсгэр даавуу, түүнтэй төстэй даавуу
252.	5803	Самбай даавуу
253.	6101	Сүлжмэл пальто, цув, дулаан хүрэм (эр)
254.	6102	Сүлжмэл пальто, цув, дулаан хүрэм (эм)
255.	6103	Эрэгтэйчүүдийн, эсвэл хөвгүүдийн, сүлжмэл костюм, хослол, пиджак, хүрэм, өмд, энгэрэвч болон мөрөвчтэй комбинзон, хагас урт өмд, богино өмд (усны хувцаснаас бусад)
256.	6104	Эмэгтэйчүүд, охидын, сүлжмэл костюм, хослол, пиджак, хүрэм, даашинз, банзал, өмдөн банзал, урт өмд, энгэрэвч мөрөвчтэй комбинзон, хагас урт өмд, богино өмд (усны хувцаснаас бусад)
257.	6105	Сүлжмэл дотуур цамц (эр)
258.	6106	Сүлжмэл дотуур цамц (эм)
259.	6107	Сүлжмэл дотуур хувцас (эр)
260.	6108	Сүлжмэл дотуур хувцас (эм)
261.	6109	Сүлжмэл футболка, майк
262.	6110	Свитер, пуловер, джемпер, жилет болон бусад сүлжмэл гадуур цамц
263.	6111	Хүүхдийн сүлжмэл хувцас ба хувцасны сүлжмэл тоног хэрэглэл
264.	6112	Биеийн тамирын, цанын, усны сүлжмэл хувцас
265.	6113	Нейлон, резин нэхмэл эдийн зүйлсэн хувцас
266.	6114	Сүлжмэл бусад хувцас
267.	6115	Сүлжмэл оймс, оймсон зүйлс
268.	6116	Сүлжмэл бээлий, ханцуйвч
269.	6117	Хувцасны сүлжмэл бэлэн эд анги, тоног хэрэглэл
270.	6201	Эрэгтэйчүүдийн, эсвэл хөвгүүдийн оёмол пальто, богино хүрэм, нөмрөг, цув, юүдэнтэй хүрэм (цанын хүрэм орно), салхи борооны цув, хүрэм болон бусад тэдгээртэй төстэй хувцас

271.	6202	Эмэгтэйчүүдийн, эсвэл охидын оёмол пальто, богино хүрэм, нөмрөг, цув, юүдэнтэй хүрэм (цанын хүрэм орно), салхи, борооны цув, хүрэм болон бусад гадуур хувцас
272.	6203	Эрэгтэйчүүдийн, эсвэл хөвгүүдийн костюм, хослол, пиджак, хүрэм, урт өмд, энгэрэвчтэй болон мөрөвчтэй комбинзон, хагас урт өмд, богино өмд (усны хувцас орохгүй)
273.	6204	Эмэгтэйчүүдийн, эсвэл охидын костюм, хослол, пиджак, хүрэм, даашинз, банзал, өмдөн банзал, урт өмд, энгэрэвчтэй болон мөрөвчтэй комбинзон, хагас урт өмд, богино өмд (усны хувцас орохгүй)
274.	6205	Оёмол дотуур цамц (эр)
275.	6206	Оёмол дотуур цамц (эм)
276.	6207	Оёмол дотуур хувцас (эр)
277.	6208	Оёмол дотуур хувцас (эм)
278.	6209	Хүүхдийн оёмол хувцас ба хувцасны оёмол тоног, хэрэглэл
279.	6210	Нейлон, резин материалаар хийсэн оёмол хувцас
280.	6211	Биеийн тамирын оёмол хувцас
281.	6212	Хөхний даруулга, бүс, тэлээ (оёмол)
282.	6213	Нусны алчуур
283.	6214	Шаль, ороолт, хүзүүний алчуур, толгойны алчуур, гивлүүр болон тэдгээртэй төстэй зүйлс
284.	6215	Зангиа, эрвээхэй зангиа, хүзүүний алчууран зангиа
285.	6216	Бээлий, ханцуйвч (оёмол)
286.	6217	Хувцасны оёмол бусад тоног, эд анги
287.	6301	Хөнжил ба аяны хөнжил
288.	6302	Ор, ширээ, ариун цэвэр ба гал тогооны цагаан хэрэглэл
289.	6303	Хөшиг (цонх буюу орны)
290.	6304	Орны бүтээлэг, аравч, тавилгын даавуун зүйлс
291.	6305	Баглаа боодлын уут, шуудай
292.	6306	Брезент, саравч, нарны хаалт, майхан, төрөл бүрийн завины дарвуул, аян замын хэрэглэл
293.	6307	Бусад бэлэн эдлэл, хувцасны загвар
294.	6308	Хивс, ширээний бүтээлэг, амны алчуур хийхэд зориулсан иж бүрдэл даавуу ба утас, ээрмэл
295.	6401	Ус нэвтэрдэггүй гутал
296.	6402	Каучук буюу хуванцар ул, түрийтэй гутал
297.	6403	Савхин түрийтэй гутал
298.	64031900	Биеийн тамирын гутал
299.	64035100	Жинхэнэ ширэн ултай богино түрийтэй гутал
300.	64035900	Жинхэнэ ширэн ултай бусад гутал

301.	64039100	Богино түрийтэй ширэн бусад гутал
302.	6404	Даавуун түрийтэй гутал
303.	6405	Бусад төрлийн гутал
304.	64059010	Эсгий гутал
305.	64059020	Үслэг арьсан гутал
306.	6406	Гутлын эд анги, улавч, өсгий
307.	6501	Бүрх малгайн хэлбэр оруулаагүй, хүрээ гаргаагүй эсгий хэв, хэлбүүр болон орой; хавтгай болон бортого хэлбэрийн эсгий бэлдэц (туушид нь эсгэсэн бортого орно)
308.	6504	Янз бүрийн материалан туузыг сүлжиж, эсвэл зүйж хийсэн, доторлосон буюу доторлоогүй, чимэглэсэн эсвэл чимэглээгүй бүрх малгай болон бусад малгай
309.	6505	Сүлжмэл, торон нэхмэл, эсгий, эсвэл бусад нэхмэл даавуу (гэхдээ туузаар биш)-гаар хийсэн, доторлосон, эсвэл доторлоогүй, чимэглэсэн буюу чимэглээгүй бүрх малгай, бусад малгай; янз бүрийн материалаар хийсэн, доторлосон, эсвэл доторлоогүй, чимэглэсэн буюу чимэглээгүй үсний тор
310.	6506	Доторлосон эсвэл доторлоогүй, чимэглэсэн буюу чимэглээгүй бусад малгай
311.	6507	Малгайны бүслүүр, дотор, гадар, дулаалга, суурь, саравч болон бүч
312.	6601	Шүхэр, халхавч
313.	6602	Таяг, тулгуур, ташуур
314.	6702	Хиймэл цэцэг, навч, жимс
315.	6704	Хиймэл үс, сахал, хөмсөг, сормуус, гэзэг
316.	6801	Байгалийн чулуугаар хийсэн өнгөлгөөний хавтан
317.	6805	Зүлгүүр, үрүүл
318.	6806	Эрдэс хөвөн, дулаан, дуу тусгаарлагч материал, бүтээгдэхүүн
319.	6807	Хар ба тослог цаас, асфальт
320.	68071010	Хар цаас
321.	68079000	Бусад хар цаас
322.	6808	Сүрэл, модны үртэс, зоргодос, зах зэрэг материалаар хийсэн хавтан, хавтанцар, гулдмай
323.	6810	Цемент, бетон болон хиймэл чулуугаар хийсэн бүтээгдэхүүн, тоосго, барилга, замын хавтан
324.	68101110	Барилгын блок
325.	681091	Барилгын угсармал хийц
326.	6814	Гялтгануур ба түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн
327.	6901	Керамик тоосго, гулдмай, хавтанцар
328.	6903	Галд тэсвэртэй бусад вааран эдлэл

329.	6907	Шалны, өнгөлгөөний, шигтгэмлийн зориулалттай паалангүй вааран зүйлс
330.	6908	Шалны, өнгөлгөөний, шигтгэмлийн зориулалттай паалантай вааран зүйлс
331.	6909	Лабораторийн шаазан сав суулга ба шаазан тэвш, торх, лонх
332.	6910	Шаазан угаагуур болон сантехникийн бусад бүтээгдэхүүн
333.	69109010	Тосгуур, угаагуур
334.	69109020	Ус хураагуур
335.	69109030	Жорлонгийн тосгуур
336.	6911	Хоол унд, гал тогоо, ахуйн ба ариун цэврийн шаазан эдлэл
337.	6912	Шаазан эдлэлээс бусад вааран бүтээгдэхүүн
338.	6914	Керамикан бусад эдлэл
339.	70049010	Цонхны шил
340.	70049090	Бусад хавтгай шил
341.	7009	Толь
342.	7010	Шилэн лонх, сав, домбо, ваар, ампул
343.	7011	Чийдэнгийн шил
344.	7013	Ахуйн ба бичиг хэргийн шилэн хэрэглэл
345.	7013	Шилбэтэй шилэн хундага (шилэн керамикаар хийснээс бусад)
346.	7013	Болор
347.	7013	Ундны шилэн бусад аяга, хундага (шилэн керамикаар хийснээс бусад)
348.	7013	Хоол ундны (ундны аяга, хундаганаас бусад), гал тогооны зориулалттай, шилэн керамикаар хийснээс бусад шилэн эдлэл
349.	7013	Болор (бусад)
350.	7014	Дохиоллын ба хараа зүйн шилэн зүйлс
351.	7015	Цагны шил ба хүнхэр, хотгор, хөндий шилэн зүйлс
352.	7017	Эм найруулгын хэмжээст буюу хэмжээсгүй шилэн сав
353.	7018	Гоёлын шилэн зүүлт, хиймэл сувд, үнэт ба хагас үнэт чулууны дууриамал
354.	7019	Шилэн мяндас, хөвөн
355.	7020	Шилэн бусад эдлэл
356.	7310	300 л-ээс доош багтаамжтай, төмөр, гангаар хийсэн нөөцлөх сав, цистерн, торх
357.	7311	Хий хадгалах төмөр буюу ган сав
358.	7312	Цахилгаан тусгаарлагчгүй, төмөр, эсвэл ган томсон утас, олс, кабель, сүлжсэн тууз, татлага болон эдгээртэй төстэй зүйлс
359.	7313	Өргөстэй буюу өргөсгүй ган, төмөр утас

360.	7314	Төмөр ба ган утсаар хэрсэн, тор, сараалж, хайс, сунгасан ган, төмөр утас
361.	7315	Төмөр ба гангаар хийсэн гинж, түүний эд хэсэг
362.	7317	Тавтай хадаас, товруу, бичгийн хавчаар, үдээс
363.	7318	Эрэг, татуурга, гархи, тэвх, чагт, жийргэвч зэрэг ган төмрөөр хийсэн зүйлс
364.	7319	Оёдол ба нэхмэлийн зүү, шөвөг зэрэг төмрөөр хийсэн гар хөдөлмөрийн зүйлс
365.	7320	Ган төмрөөр хийсэн нум, түүний пүрш
366.	7321	Зуух, пийшин, зуухны сараалж, хүнсний зүйл бэлтгэх зуух (төвлөрсөн халаалтын системийн туслах бойлертойг оруулна), барбекью, нүүрсний тэвш, хийн плитканы цагираг, хавтан халаагуур болон эдгээртэй төстэй, төмөр, эсвэл гангаар хийсэн, гэр ахуйн цахилгаан биш хэрэгсэл болон тэдгээрийн эд анги
367.	7322	Ган төмрөөр хийсэн, радиатор, түүний эд анги, агаар хуваарилах төхөөрөмж, зэнс
368.	73221100	Ширмэн радиатор
369.	73221900	Бусад радиатор
370.	7323	Ган төмрөөр хийсэн ахуйн хэрэгцээний зүйлс
371.	7324	Сантехникийн төмөр ба ган эдлэл
372.	7325	Ган ба төмрөөр цутгаж хийсэн бусад эдлэл
373.	7326	Төмөр ба гангаар хийсэн бусад эдлэл
374.	7408	Зэс утас
375.	7413	Цахилгаан тусгаарлах бүрхүүл суулгаагүй зэс утас, сүлжмэл тууз
376.	7415	Зэс ба хар металаар хийсэн хадаас, үдээс
377.	7418	Гал тогооны бусад эдлэл
378.	74182000	Сантехникийн төхөөрөмж, түүний эд анги
379.	7419	Бусад зэс эдлэл
380.	7506	Зузаан, нимгэн хавтанцар, тууз ба ялтас
381.	7507	Никель хоолой, тэдгээрийн холбох хэсэг
382.	7508	Никелээр хийсэн бусад эдлэл
383.	7601	Боловсруулаагүй хөнгөн цагаан
384.	7603	Хөнгөн цагаан хялгас ба нунтаг
385.	7604	Хөнгөн цагаан цулдан, ба элдэв хэлбэрт огтолбор
386.	7605	Хөнгөн цагаан утас
387.	7608	Хөнгөн цагаан хоолой
388.	7609	Хөнгөн цагаан хоолойн холбох хэсэг
389.	7610	Хөнгөн цагаан бүтэц, эд анги

390.	7612	300 л-ээс доош багтаамжтай хөнгөн цагаан цистерн, торх, лааз, хөндий хүрд хайрцаг, тэдгээртэй төстэй зүйлс
391.	7613	Шахсан ба шингэрүүлсэн хийн хөнгөн цагаан сав
392.	7614	Цахилгаан тусгаарлагчгүй, хөнгөн цагаан томсон утас, кабель, сүлжсэн тууз болон тэдгээртэй төстэй зүйлс
393.	7615	Ахуйн зориулалттай бусад зүйлс, сантехникийн төхөөрөмж, эд анги
394.	76152000	Сантехникийн төхөөрөмж ба түүний эд анги
395.	7616	Хөнгөн цагаан бусад эдлэл
396.	7907	Цайран бусад эдлэл
397.	8201	ХАА, ойн аж ахуйн зориулалттай гар багажууд
398.	8202	Хөрөө, хөрөөний ир
399.	8203	Хуурай, өрөвтөл, бахь зэрэг гар багажууд
400.	8204	Эрэг, боолт тайлах, чангалах түлхүүрүүд
401.	8205	Бусад газарт дурдагдаагүй гар багаж
402.	8206	Гар багажнуудын иж бүрдэл
403.	8207	Механик дамжлагатай, дамжлагагүй гар багаж, металл болох суурь машинд зориулсан сольдог багаж
404.	8208	Машин, механик тоног төхөөрөмжид зориулагдсан хутга ба огтлогч багаж
405.	8211	Ердийн буюу хөрөө маягийн иртэй хутга, тэдгээрийн ир
406.	8212	Сахлын хутга ба түүний ир
407.	8213	Оёдлын болон бусад хайч, тэдгээрийн ир
408.	8214	Огтлох, зүсэх зүйлс
409.	8215	Хоол цайны халбага, сэрээ, шанага зэрэг гэр ахуйн бусад эдлэл
410.	8301	Хар металлээр хийсэн ил, далд цоож
411.	8302	Мебель, хаалга, цонх, шат зэргийг бэхлэх, холбох хэсэг
412.	8303	Төмөр шүүгээ, хайрцаг
413.	8304	Хар ба өнгөт металлээр хийсэн бүртгэлийн шүүгээ, бичгийн хэрэглэл
414.	8305	Хар ба өнгөт металлээр хийсэн үдэгч, цаасны хавчаар болон бусад бичгийн хэрэгсэл
415.	8306	Хар ба өнгөт металл, цахилгаан биш хонх, гоёл чимэглэлийн зүйлс
416.	8307	Хар ба өнгөт металл арматуртай буюу арматургүй уян хоолой
417.	8308	Хувцасны болон аяны хэрэглэлийн хар ба өнгөт металл товч, дэгээ зэрэг
418.	8309	Хар болон өнгөт металлээр хийсэн бөглөө чигжээс таг
419.	8310	Хар ба өнгөт металлээр хийсэн нэр хаягийн хэв, тоон болон бусад тэмдэгтүүд

420.	8311	Хар ба өнгөт металл, карбидаар хийсэн утас, саваа, хоолой, хуудас
421.	8412	Бусад хөдөлгүүр
422.	8413	Шингэн зүйлсийн зарцуулалтыг хэмжих төхөөрөмжтэй, эсвэл төхөөрөмжгүй насос; шингэн зүйлсийн татуурга
423.	8415	Өрөөний агаар тохируулах төхөөрөмж, хөдөлгүүрт салхилуур
424.	84151000	Хана буюу цонхонд бэхлэх агааржуулагч төхөөрөмж
425.	8416	Шингэн түлш шүрших, хий болон хатуу түлш цацах хэрэгсэл
426.	8418	Хөргөх, хөлдөөх цахилгаан буюу цахилгаан биш төхөөрөмжүүд
427.	84182100	Ахуйн зориулалттай шахуургат хөргөгч
428.	84182900	Ахуйн зориулалттай бусад хөргөгч
429.	8422	Сав суулга, лонх угаах машин, савлах, хатаах, хаяг наах, бөглөх, хийжүүлэх төхөөрөмж
430.	8423	Барааг жинлэх, жинлүүрийг хянах тооцох зориулалтын төхөөрөмж
431.	84241000	Гал унтраагч (цэнэгтэй байж болно)
432.	8425	Чингэлэгтэй өргөгч, эргүүр, өргүүр, гадаснаас бусад өргүүр, өргөгч
433.	84439900	Бусад эд анги хэрэгсэл
434.	8450	Гэр ахуйн, эсвэл угаалга цэвэрлэгээний газрын зориулалттай угаалгын машин (угаах, хатаах хос үйлдэлтэй машин орно)
435.	8451	Нэхмэлийн материалыг угааж цэвэрлэх, мушгих, хатаах, индүүдэх, боох, цайруулах, будах төхөөрөмж
436.	8452	Оёдлын машин, түүний зүү, ширээ, нүд, таг
437.	84521000	Ахуйн хэрэглээний оёдлын машин
438.	8460	Хуулах, зорох, зүлгэх зэрэг үйлдэл хийх машин
439.	8462	Дархны төхөөрөмж
440.	8464	Чулуу, керамик, бетон зэрэг материалыг боловсруулах суурь машин
441.	8465	Мод, үйс, яс, хуванцар болон бусад материалд боловсруулалт хийх суурь машин
442.	8466	Металл боловсруулах, огтлох, зорох зэрэг суурь машин, дархны төхөөрөмжийн эд анги
443.	8467	Хийн буюу цахилгаан биш моторт гар багаж
444.	8468	Гагнуурын хийн машин, аппарат
445.	8469	Бичгийн болон эх бичиг боловсруулах машин
446.	8470	Тооны машин, кассын аппарат, тоолуурт бусад аппарат
447.	8471	Мэдээлэл боловсруулалтын автомат машинууд ба тэдгээрийн бүрдэл хэсэг
448.	84713000	Мэдээллийг боловсруулах зөөврийн автомат машин
449.	84718000	Мэдээлэл боловсруулах автомашины блок
450.	8472	Конторын бусад төхөөрөмж

451.	84721000	Хувилагч машин
452.	8473	Бичгийн эх бэлтгэх, тооцоолох, мэдээллийн зэрэг машинуудад зориулсан эд анги хэрэгсэл
453.	8474	Шороо чулуу ялгах, шигших, таллах, зурах, холих машин механизм
454.	84742000	Эрдэс бүтээгдэхүүнийг бутлах буюу нунтаглах машин
455.	84749000	Эрдэс бүтээгдэхүүнийг шигших, ялгах угаах, бутлах, нунтаглах машины эд анги
456.	8482	Холхивч, эд анги
457.	8487	Машин тоног төхөөрөмжийн зориулалттай цахилгааны холбогч, тусгаарлагч, ороомог ороогүй эд анги
458.	8501	Цахилгаан хөдөлгүүр болон генератор (генераторын төхөөрөмж орохгүй)
459.	8502	Цахилгаан үүсгүүрийн төхөөрөмж болон эргэлтийг цахилгаанд хувиргагч төхөөрөмж
460.	8503	Цахилгаан хөдөлгүүр үүсгүүрийн төхөөрөмжийн үндсэн буюу зориулалтын эд анги
461.	8504	Цахилгааны трансформатор, статик хувиргагч (жишээ нь: шулуутгагч) болон индуктор
462.	8505	Цахилгаан соронз; тогтмол соронз болон соронзжуулсны дараа тогтмол соронз болдог зүйлс, цахилгаан-соронзон эсвэл тогтмол соронзтой баригч, хавчаар болон эдгээртэй төстэй тогтоон баригч хэрэгсэл, цахилгаан соронзон муфт, залгагч болон тоормос, өргүүрийн цахилгаан-соронзон толгой
463.	8506	Анхдагч элемент болон анхдагч зай
464.	8507	Тэгш өнцөгт (квадрат орно) эсвэл тэгш өнцөгт бус хэлбэрийн цахилгаан аккумулятор (тэдгээрийн сепаратор орно)
465.	8508	Цахилгаан хөдөлгүүртэй гар багаж
466.	85081100	Тоос сорогч
467.	8509	Гэр ахуйн зориулалттай, өөртөө цахилгаан мотор бүхий цахилгаан-механик хэрэгсэл
468.	8510	Өөртөө цахилгаан мотор бүхий сахлын машин, үс засах, үс хяргах хэрэгсэл
469.	8511	Оч-асаагуурт, эсвэл дөл-асаагуурт дотоод шаталтын хөдөлгүүрүүдэд ашигладаг цахилгаан очлуур, эсвэл асаах төхөөрөмж (жишээ нь: асаах соронз, соронзон динам, асаах ороомог, оч хаягч, уугих оч хаягч, стартер мотор); генератор (жишээ нь: динам, хувьсах гүйдлийн генератор) болон дээрх хөдөлгүүрүүдтэй хамт хэрэглэгддэг таслах хэрэгсэл
470.	8512	Унадаг дугуй болон моторт тээврийн хэрэгсэлд хэрэглэгддэг цахилгаан гэрэлтүүлгийн эсвэл дохиоллын төхөөрөмж, шил арчигч, цас мөс хайлуулагч, цанталтаас хамгаалагч
471.	8513	Эрчим хүчний өөрийн эх үүсвэр (жишээ нь: хуурай зай, аккумулятор, соронз)-ээр ажиллахаар хийгдсэн зөөврийн цахилгаан чийдэн
472.	8515	Хатуу, зөөлөн гагнуурын лазерт буюу туяат цахилгаан машин аппарат

473.	8516	Ус хурдан буцалгагч, эсвэл халууныг хадгалдаг ус буцалгагч, дүрдэг халаагч; орчны агаарыг халаах цахилгаан аппарат болон газрын хөрс халаах аппарат; үсчний цахилгаан халаагуурт аппарат (жишээ нь: үс хатаагч, үс ороогч, үс буржийлгах хавчаарын халаагч) болон гар хатаагч; цахилгаан индүү; гэр ахуйн зориулалтын цахилгаан халаагуурт бусад хэрэгсэл
474.	85164000	Цахилгаан индүү
475.	85166000	Цахилгаан зуух
476.	8528	Телевизийн нэвтрүүлэг хүлээн авах аппаратгүй монитор болон проектор; телевизийн нэвтрүүлэг хүлээн авах аппарат (корпуст нь радиогийн нэвтрүүлэг хүлээн авах, дуу, видео бичлэг хийх, сэргээх аппарат угсрагдсан, эсвэл угсрагдаагүй)
477.	8528.72	Ахуйн зориулалттай телевизор
478.	8529	Радио, телефон, телеграф, телевизор, нэвтрүүлгийн аппаратуудын эд анги
479.	8531	Бусад дуут болон гэрлэн дохиот цахилгаан төхөөрөмж
480.	8532	Тогтмол, хувьсах, тохируулгат багтаамжийн цахилгаан конденсатор
481.	8533	Цахилгааны эсэргүүцэл хэмжих хэрэгсэл
482.	8534	Хэвлэмэл хэлхээнүүд
483.	8544	Тусгаарлагчтай утас (пааландсан, эсвэл аноджуулсан нь орно), кабель (коаксиаль кабель орно) болон холбогчтой хэсгээр тоноглогдсон буюу тоноглогдоогүй, тусгаарлагчтай бусад цахилгаан дамжуулагч; цахилгаан дамжуулагчтай хамт угсрагдсан, эсвэл угсрагдаагүй буюу холбогч хэсгээр тоноглогдсон, эсвэл тоноглогдоогүй, бүрээстэй мяндсаар хийсэн оптик мяндсан кабель
484.	8545	Төрөл бүрийн электрод
485.	8546	Төрөл бүрийн материалаар хийсэн цахилгаан тусгаарлагч
486.	8547	Цахилгаан машин, аппарат, төхөөрөмжийн зориулалттай, цутгах явцад угсрагдсан металлан аливаа жижиг хэсэг (жишээ нь: чийдэнгийн патрон)-ийг үл тооцсоноор бүхэлдээ тусгаарлагч материалаас бүрдсэн тусгаарлагч хэрэгсэл цахилгааны утасны зориулалттай, үндсэн металлаар хийсэн, тусгаарлагч материалаар доторлосон хоолой болон тэдгээрийн холбоос
487.	8548	Бусад цахилгаан эд анги хэрэглэл
488.	9101	Үнэт бугуйн болон халаасны цаг
489.	9102	Бугуйн болон халаасны бусад цаг
490.	9103	Ханын болон ширээний цаг
491.	9105	Бусад цаг
492.	9106	Бичлэгийн төхөөрөмжтэй бүртгэх зориулалттай цаг
493.	9107	Цагийн механизмт буюу цагийн хам хөдөлгүүрт хугацааны реле
494.	9108	Бугуй, халаасны цагны угсарсан буюу нийлүүлсэн байдалтай механизм

495.	9109	Бусад цаганд зориулсан угсармал буюу нийлмэл байдалтай механизм
496.	9111	Бугуйн ба халаасны цагны гэр (гадар), түүний эд анги
497.	9112	Бусад цагны гэр, тэдгээрийн эд анги
498.	9113	Бугуйн болон халаасны цагийн оосор, тууз, бугуйвч маягийн оосор
499.	9114	Бүх төрлийн цагны бусад хэсэг
500.	9201	Төгөлдөр хуур
501.	9202	Чавхдаст хөгжмийн бусад зэмсэг (гитар, хийл, босоо ятга)
502.	9205	Үлээвэр хөгжмийн зэмсэг (модон бишгүүр, бүрээ, хөөрөгт цуур)
503.	9206	Цохиур хөгжмийн зэмсэг
504.	9207	Цахилгаан хөгжмийн зэмсэг
505.	9208	Аялгуут хайрцаг
506.	9209	Хөгжмийн зэмсгүүдийн эд анги
507.	9401	Дэлгэгддэг буюу дэлгэгддэггүй мебель суудал, тэдгээрийн хэсэг
508.	9402	Эмнэлгийн зориулалттай мебель
509.	9403	Бусад мебель ба түүний эд анги
510.	94031000	Ажлын өрөөний төмөр мебель
511.	94032000	Бусад төмөр мебель
512.	94033000	Ажлын өрөөний модон мебель
513.	94034000	Гал тогооны өрөөний модон мебель
514.	94035000	Унтлагын өрөөний модон мебель
515.	94036000	Модон бусад мебель
516.	94037000	Хуванцар мебель
517.	94038100	Хулс буюу хулслаг дал модоор хийсэн мебель
518.	9404	Гудасны тавиур, гудас, хаваастай хөнжил, бүтээлэг, дэр, явган сандал
519.	9405	Гэрэлтүүлгийн хэрэгсэл, түүний эд анги
520.	9406	Гэрийн угсармал хийц
521.	9503	Тоглоомын загвар
522.	9504	Хөгжөөнт тоглоомын зүйлс
523.	9505	Баяр ёслол, багт наадам, илбэ болон тэдгээрт зориулсан зүйлс
524.	9506	Биеийн тамирын дасгал, гимнастик, хөнгөн атлетик болон бусад спортын (ширээний теннис орно), эсвэл талбайн тоглоомын зориулалттай, бусад газар заагдаагүй хэрэгсэл, төхөөрөмж, усанд сэлэлтийн болон завины уралдааны сан
525.	9506.11	Цана

526.	9507	Загасны уурга, дэгээ болон бусад хэрэглэл
527.	9508	Сонирхолтой бусад тоглоом
528.	9601	Сийлбэрт зориулсан амьтны гаралтай яс бусад материал (цутгамал зүйлс орно)
529.	9602	Сийлбэрт зориулсан ургамал эрдсийн гаралтай материал, тэдгээрээр хийсэн зүйлс
530.	9603	Шүүр, сойз, ариун цэвэр, гоо сайхан, бичгийн зориулалтын бийр, багс
531.	9604	Шигшүүр ба гар шигшүүр
532.	9605	Аяны цүнх, сав
533.	9606	Төрөл бүрийн товч, тэдгээрийн эд анги
534.	9607	Цахилгаан товч ба түүний эд анги
535.	9608	Тосон бал, эсгий болон сэвсгэр материалан хошуут фломастер болон маркер, бэхээр бичдэг үзэг, стилографын үзэг болон бусад үзэг, олшруулагч стилограф; эргэддэг, эсвэл автомат харандаа, үзэг тогтоогч, харандаа тогтоогч ба тэдгээртэй төстэй бусад тогтоогч
536.	9609	Төрөл бүрийн харандаа, цэрд
537.	9610	Зураг бичгийн зориулалттай самбар
538.	9611	Тамга, тэмдэг, дугаар тавигч, түүнтэй төстэй зүйл
539.	9612	Бичгийн болон түүнтэй төст машины лент, бэх
540.	9613	Тамхины асаагуур, чулуу, бялтаас бусад эд анги
541.	9614	Гаанс
542.	9615	Сам, үсний даруулга
543.	9616	Үнэртэн, ариун цэврийн ус шүршигч
544.	9617	Халуун сав
545.	9618	Хувцас, хувцасны загвар өмсгөх зориулалтын хиймэл хүн
546.	9619	Ариун цэврийн хэрэглэл, тампон, живх, нярайн живх болон янз бүрийн материалаар хийсэн, эдгээртэй төстэй зүйлс

МОНГОЛ УЛС ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ

ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭНД ЦАХИМ ХАРИЛЦААГ АШИГЛАХ ТУХАЙ НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ БАЙГУУЛЛАГЫН КОНВЕНЦ

Тус конвенцод оролцогч улс нь,

Тэгш эрх, харилцан ашигтай байх зарчимд тулгуурласан олон улсын худалдаа нь улс хоорондын найрсаг харилцааг дэмжих чухал хүчин зүйл гэдэгт илтгэж байгаагаа дахин нотолж,

Цахим харилцааг өргөнөөр ашиглах нь арилжааны үйл ажиллагааны үр ашгийг дээшлүүлж, худалдааг өргөжүүлж, өнөөг хүртэл алслагдмал байгаа зах зээл болон Талуудыг хооронд нь ойртуулах таатай боломжийг нээж, ингэснээр олон улсын болон дотоодын худалдаа, эдийн засгийн хөгжлийг дэмжихэд чухал үүрэг гүйцэтгэхийг тэмдэглэж,

Олон улсын гэрээнд цахим харилцааг ашиглахын эрх зүйн утга, агуулга тодорхой бус байгаагаас үүссэн асуудал нь олон улсын худалдаанд саад тотгор болж байна гэж үзэж,

Олон улсын гэрээнд цахим харилцааг ашиглахад тулгарч буй саад тотгор, түүнчлэн олон улсын худалдааны эрх зүйн баримт бичгийн хэрэглээнээс үүссэн саад тотгорыг арилгахад чиглэсэн эрх зүйн нэгдсэн зохицуулалтыг батлах нь олон улсын гэрээнд хууль ёсны байх зарчмыг хангах, арилжааны урьдчилан таамаглах нөхцөлийг сайжруулах, улсуудад орчин үеийн худалдааны замд нэвтрэх боломжийг олгоход тусална гэж итгэж,

Эрх зүйн нэгдсэн зохицуулалт нь технологийн төвийг сахих болон үйл ажиллагааны тэгш байдлын зарчмыг анхааралдаа авч, технологи болон зохих мэдээллийн хэрэгслийг сонгох Талуудын эрхийг хүндэтгэх, энэ хүрээнд Талуудын сонгосон арга хэрэгсэл хуулийн холбогдох зохицуулалтын зорилгод нийцсэн байх ёстой гэж ойлгож,

Эдийн засаг, нийгэм болон эрх зүйн өөр өөр тогтолцоотой улсуудын хувьд хүлээн зөвшөөрөхүйц байдлаар цахим харилцааг ашиглахад тулгарч буй эрх зүйн саад тотгорыг арилгах нийтлэг шийдэлд хүрэхийг эрмэлзэж,

Дараах зүйлийг тохиролцов:

I БҮЛЭГ. ҮЙЛЧЛЭХ ХҮРЭЭ

1 дүгээр зүйл **Хамрах хүрээ**

1.Үйл ажиллагаа явуулдаг газар нь өөр өөр улсад байгаа Талууд хооронд гэрээ байгуулах, эсхүл түүнийг биелүүлэхтэй холбогдуулан цахим харилцааг ашиглахад энэхүү конвенцыг хэрэглэнэ.

2.Талуудын үйл ажиллагаа явуулдаг газар өөр өөр улсад байгаа тухай гэрээ байгуулахын өмнө, эсхүл гэрээ байгуулах үед Талуудаас гаргасан мэдээлэл, Талууд хоорондын ажил хэргийн харилцаа, эсхүл гэрээнд дурдагдаагүй бол тус нөхцөлийг харгалзан үзэхгүй.

3.Энэхүү конвенцыг хэрэглэх тухай шийдвэр гаргахдаа Талуудын аль улсад харьяалалтай, аж ахуй эрхлэгч эсэх, эсхүл тухайн гэрээ арилжааны, эсхүл иргэний эрх зүйн шинжтэй эсэхийг харгалзан үзэхгүй.

2 дугаар зүйл
Үл хэрэглэх нөхцөл

1.Энэхүү конвенц нь дараах цахим харилцаанд үйлчлэхгүй:

(a) Гэр бүлийн, гэр ахуйн, эсхүл хувийн зорилгоор байгуулсан гэрээ;

(b) i) Зохицуулалттай биржийн зах зээлд хийсэн гүйлгээ; (ii) гадаад валютын гүйлгээ; (iii) банк хоорондын төлбөр тооцооны систем, банк хоорондын төлбөр тооцооны гэрээ, эсхүл үнэт цаас болон бусад санхүүгийн хөрөнгө, хэрэгсэлтэй холбоотой банк хоорондын төлбөр тооцооны хэлбэр; (iv) зуучлагчид хадгалагдаж буй үнэт цаас, санхүүгийн хөрөнгө, эсхүл хэрэгслийг буцаан худалдан авах тухай гэрээ, түүнийг эзэмших, зээлэх, худалдахтай холбогдох баталгааны эрх шилжүүлэх.

2.Энэхүү конвенц нь вексель, өрийн бичиг, дагалдах бичиг, далайн тээвэрлэлтийн дагалдах бичиг, агуулахын тасалбар, эсхүл бараа бүтээгдэхүүнийг бэлтгэн нийлүүлэх, эсхүл үнэ төлөхийг шаардах эрхийг өмчлөгч, эсхүл үүрэг гүйцэтгүүлэгчид олгож буй хэрэгсэл, эсхүл шилжүүлэх боломжтой аливаа баримт бичигт үйлчлэхгүй.

3 дугаар зүйл
Талуудын бие даасан байдал

Талууд энэ конвенцын зарим заалтаас татгалзах буюу тэдгээрийн үйлчлэлийг өөрчлөх, эсхүл энэхүү конвенцыг хэрэглэхээс татгалзаж болно.

II БҮЛЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

4 дүгээр зүйл
Нэр томъёоны тодорхойлолт

Энэхүү конвенцын зорилгоор:

- (a) “Харилцаа” гэж Талууд гэрээ байгуулах, эсхүл түүнийг биелүүлэхтэй холбогдуулан хийх буюу хийх ёстой гэрээний санал гаргах, түүнийг хүлээн авах зэрэг аливаа тайлбар, тунхаглал, шаардлага, хүсэлт, эсхүл мэдэгдлийг;
- (b) “Цахим харилцаа” гэж талууд хоорондын цахим мэдээ хэлбэртэй аливаа харилцааг;
- (c) “Цахим мэдээ” гэж цахим, соронзон, оптик болон ижил төрлийн тухайлбал цахим мэдээ солилцооны систем, цахим

шуудан, телеграмм, телекс, телекопи зэрэг хэрэгслээр үүсгэж, илгээж, эсхүл хадгалж буй мэдээг;

- (d) Цахим харилцааг “Илгээгч” гэж цахим харилцааг зөвхөн дамжуулагчийн хувиар гүйцэтгэсэн Талаас бусад цахим мэдээг илгээсэн, эсхүл хадгалах үйлдлээс өмнө цахим харилцааг үүсгэх ажиллагааг гүйцэтгэсэн Тал, эсхүл түүний төлөөлөгчийг;
- (e) Цахим харилцааг “Хүлээн авагч” гэж тухайн цахим харилцааг зөвхөн дамжуулагчийн хувиар гүйцэтгэсэн Талаас бусад тухайн цахим харилцааг хүлээн авахаар Илгээгчийн тодорхойлсон Тал;
- (f) “Мэдээллийн систем” гэж цахим мэдээ үүсгэх, илгээх, хүлээн авах, хадгалах болон боловсруулах системийг;
- (g) “Автоматжуулсан мэдээллийн систем” гэж үйлдэл эхлүүлэх, эсхүл үйлдэлд хариу үзүүлэх компьютерийн програм, цахим болон бусад автомат хэрэгсэл, эсхүл хүний оролцоо, хяналтгүйгээр үйлдлийг эхлүүлэх, цахим мэдээнд хариу үйлдэл гүйцэтгэх бүрдэл бүтээгдэхүүн, эсхүл түүний хэсгийг;
- (h) “Оршин байгаа газар” гэж тодорхой газраас тодорхой хугацаанд бараа нийлүүлэх, эсхүл үйлчилгээг үзүүлэх зэрэг эдийн засгийн үйл ажиллагаа эрхлэх зорилготойгоор түр хугацаанд байршин байгаа газраас бусад Талуудын оршин байгаа аливаа газрыг.

5 дугаар зүйл **Тайлбарлах**

1.Энэхүү конвенцыг тайлбарлахдаа түүний олон улсын шинж чанар, мөн түүнийг нэг мөр хэрэглэхийг дэмжих болон олон улсын худалдаанд үнэнч шударга байдлыг эрхэмлэх зайлшгүй шаардлагыг харгалзан үзвэл зохино.

2.Энэхүү конвенцоор зохицуулсан боловч конвенцод шууд шийдвэрлэхээр асуудлыг конвенцын үндэс болсон ерөнхий зарчмуудын дагуу шийдвэрлэх бөгөөд ийм зарчим байхгүй бол түүнийг олон улсын хувийн эрх зүйн хэм хэмжээний дагуу хэрэглэгдэх эрх зүйн дагуу шийдвэрлэнэ.

6 дугаар зүйл **Талуудын байршил**

1.Энэхүү конвенцын зорилгын үүднээс аль нэг Талын мэдэгдсэн газар түүний оршин байгаа газар биш гэдгийг нөгөө Тал нотолсноос бусад

тохиолдолд тухайн мэдэгдсэн газрыг аливаа Талын оршин байгаа газар гэж үзнэ.

2.Хэрэв аль нэг Тал оршин байгаа газраа мэдэгдээгүй, эсхүл нэгээс дээш оршин байгаа газартай бол гэрээ байгуулахаас өмнө, эсхүл байгуулах үед тодорхой нөхцөл байдлын улмаас Талууд мэдэж байсан, эсхүл урьдчилан мэдэх боломжтой байсан бөгөөд холбогдох гэрээнд хамгийн ойрын хамаарал бүхий газрыг энэхүү конвенцын зорилгын үүднээс оршин байгаа газар гэж үзнэ.

3.Хэрэв хувь хүн оршин байгаа газар байхгүй бол түүний оршин суугаа газрыг оршин байгаа газар гэж үзнэ.

4.Дараах газар дангаараа оршин байгаа газар болохгүй. Учир нь:

(а) аль нэг Талын гэрээ байгуулахтай холбогдуулан ашиглаж буй мэдээллийн системийг дэмжих зорилготой техник, тоног төхөөрөмж байгаа газар; эсхүл

(b) нөгөө Талаас мэдээллийн системд хандах боломжтой газар.

5.Аль нэг Тал тодорхой нэг улсад харьяалагдах домэйн нэр, эсхүл цахим шуудангийн хаяг ашигласан нь түүнийг тухайн улсад оршин байгаа газартай гэж үзэх үндэслэл болохгүй.

7 дугаар зүйл **Мэдээлэх үүрэг**

Энэхүү конвенц нь Талуудын хувийн мэдээлэл, оршин байгаа газар, бусад мэдээллийг ил болгохыг шаардсан хууль тогтоожмийг хэрэглэх болон үүнтэй холбогдуулан буруу, таашаа, эсхүл бүрэн бус мэдээлэл өгсөн Талыг эрх зүйн үр дагавраас чөлөөлөх асуудлыг хөндөхгүй.

III БҮЛЭГ. ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭНД ЦАХИМ ХАРИЛЦААГ АШИГЛАХ

8 дугаар зүйл **Цахим харилцааг хуулиар хүлээн зөвшөөрөх**

1.Аливаа харилцаа, эсхүл гэрээг цахим хэлбэрээр үйлдсэн гэсэн ганцхан үндэслэлээр түүний хүчин төгөлдөр байдлыг, эсхүл нэхэмжлэлийн шаардлагыг үгүйсгэж болохгүй.

2.Энэхүү конвенцоор Талуудыг цахим харилцааг ашиглах, эсхүл хүлээн зөвшөөрөхийг шаардахгүй ч аль нэг Талын үйлдэл, эс үйлдэхүйгээс түүнийг хүлээн зөвшөөрсөн гэж үзэж болно.

9 дүгээр зүйл
Хэлбэрийн шаардлага

1.Энэхүү конвенцоор аливаа харилцаа, эсхүл гэрээ тодорхой хэлбэртэй байх, эсхүл түүнийг нотлохыг шаардахгүй.

2.Хуульд заасны дагуу тухайн харилцаа, эсхүл гэрээг бичгээр үйлдэх, эсхүл бичгэн хэлбэртэй байх шаардлагыг хангаагүй нь эрх зүйн үр дагавар үүсгэхээр бол тухайн цахим харилцаанд агуулагдсан мэдээллийг дараа үзэх боломжтой байвал тухайн цахим харилцаа уг хуулийн шаардлагыг хангасан гэж үзнэ.

3.Хуульд заасны дагуу тухайн харилцаа, эсхүл гэрээнд гарын үсэг зурсан байхыг шаардсан, эсхүл гэрээнд гарын үсэг зураагүй нь хуулийн дагуу эрх зүйн үр дагавар үүсгэхээр бол дараах тохиолдолд цахим харилцааг уг хуулийн шаардлагыг хангасанд тооцно:

(a) Аль нэг Талыг тодорхойлох болон тухайн цахим харилцаанд агуулагдаж буй мэдээлэлтэй холбогдох түүний хүсэл зоригийг илэрхийлэх зохистой аргыг хэрэглэсэн бол; болон

(b) Хэрэглэсэн арга нь:

(i) бүх нөхцөлд, тухайлбал холбогдох гэрээг байгуулахад цахим харилцааны мэдээллийг үүсгэсэн, дамжуулсан нь зорилгод бүрэн нийцсэн; эсхүл

(ii) энэ хэсгийн (a) заалтад хэсэгт заасан чиг үүргийг бүрэн гүйцэтгэснийг өөрөө, эсхүл бусад баримтаар нотолсон бол.

4.Хуульд тухайн харилцаа, эсхүл гэрээний эх бичвэрийг хадгалахаар, эсхүл тухайн эх бичвэр байхгүй тохиолдолд эрх зүйн үр дагавар үүсэхээр заасан бол дараах тохиолдолд цахим харилцаа энэхүү шаардлагыг хангасанд тооцно:

(a) эцсийн хувилбараар анх удаа цахим хэлбэрт шилжсэнээс хойших цахим харилцааны баримт бичгийн мэдээллийн бүрэн бүтэн байдлыг хангаж байгаа баталгаа байгаа бол; болон

(b) агуулагдсан мэдээллийг хүртээмжтэй болгох шаардлагатай тохиолдолд тэрхүү мэдээлэлтэй танилцах этгээдэд үзүүлэх боломжтой бол.

5.Энэ зүйлийн 4 дэх хэсгийн (а) заалтын хүрээнд:

- (а) Солилцох, хадгалах, үзүүлэх шаардлагаар хийсэн ямар нэг нэмэлт, өөрчлөлтийг эс тооцон мэдээллийн бүрэн бүтэн, өөрчлөлтгүй байдлыг хангах шалгуур тогтооно; болон
- (б) Мэдээллийн найдвартай байдлын түвшинг үүсгэсэн зорилго болон бусад нөхцөл байдалд нийцэж байгаагаар үнэлнэ.

10 дугаар зүйл

Цахим харилцааг илгээх, хүлээн авах газар, хугацаа

1.Цахим харилцааг илгээсэн цагийг тухайн цахим харилцаа Илгээгчийн, эсхүл илгээгчийн нэрийн өмнөөс илгээж буй этгээдийн хяналтад байгаа мэдээллийн системээс гарсан цагаар, эсхүл тухайн цахим харилцаа уг мэдээллийн системээс гараагүй тохиолдолд тухайн цахим харилцааг хүлээн авсан цагаар тооцно.

2.Цахим харилцааг хүлээн авсан цагийг Хүлээн авагч тал түүний тодорхойлсон цахим хаягаар тухайн цахим харилцаатай танилцах боломж бий болсон цагаар тооцно. Хүлээн авагчийн бусад цахим хаягт илгээсэн цахим харилцааг хүлээн авсан цагийг тухайн цахим харилцааг тус цахим хаяг руу илгээсэн гэдгийг Хүлээн авагч мэдсэн бөгөөд тус цахим хаягаар тухайн цахим харилцаатай танилцах боломж бий болсон цагаар тооцно. Цахим харилцаатай танилцах боломж бий болох гэдэгт тухайн цахим харилцаа Хүлээн авагчийн цахим хаягт ирсэн байхыг ойлгоно.

3.Илгээгчийн оршин байгаа газрыг цахим харилцаа илгээсэн газар, мөн Хүлээн авагчийн оршин байгаа газрыг цахим харилцаа хүлээн авсан газар гэж тооцно. Оршин байгаа газрыг 6 дугаар зүйлийн дагуу тодорхойлно.

4.Цахим хаягийг дэмжих мэдээллийн систем байрлаж буй байрлал нь энэ зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасан цахим харилцааг хүлээн авах байрлалаас өөр байхаас үл хамааран энэ зүйлийн 2 дахь хэсгийг хэрэглэнэ.

11 дүгээр зүйл

Санал гаргах дуудлага

Талуудад нээлттэй мэдээллийн системээр дамжуулан захиалга авах интерактив хэрэглээний программыг ашиглан гаргасан гэрээ байгуулах санал зэрэг мэдээллийн системийг хэрэглэгч Талуудад нээлттэй боловч, нэг эсхүл түүнээс дээш тодорхой Талуудад хандаагүй, нэг эсхүл түүнээс дээш цахим харилцаагаар дамжуулан гаргасан гэрээ байгуулах

саналыг хүлээн зөвшөөрсөн тохиолдолд гэрээний санал гаргагч Тал үүрэг хүлээхээр гэрээний саналд тодорхой заагаагүй бол санал гаргах дуудлага гэж үзнэ.

12 дугаар зүйл

Гэрээ байгуулахад автоматжуулсан мэдээллийн системийг ашиглах

Автоматжуулсан мэдээллийн систем болон хувь хүний харилцан үйлдлээр, эсхүл автоматжуулсан мэдээллийн системийн үйлдлээр байгуулагдсан гэрээний хүчин төгөлдөр байдал, шаардах эрхийг автоматжуулсан мэдээллийн системээр хийсэн аливаа үйлдэл, гэрээнд хувь хүний хяналт, оролцоо байгаагүй гэсэн ганц үндэслэлээр үгүйсгэж болохгүй.

13 дугаар зүйл

Гэрээний нөхцөлийн хүртээмжтэй байдал

Энэхүү конвенц нь цахим харилцааг солилцох замаар гэрээний нөхцөлийг бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн тохиролцож буй аль нэг Тал гэрээний нөхцөлийг агуулж буй тэрхүү цахим харилцааг нөгөө Талд тодорхой арга хэлбэрээр гаргаж өгөх ёстой гэж заасан хууль тогтоомжийг хэрэглэх явдлыг хөндөхгүй бөгөөд уг шаардлагыг биелүүлээгүйгээс үүсэх эрх зүйн үр дагавраас аль нэг Талыг чөлөөлөхгүй.

14 дүгээр зүйл

Цахим харилцаанд алдаа гарах

1.Хувь хүн автоматжуулсан мэдээллийн системээр дамжуулан нөгөө Талд хүргүүлсэн цахим харилцаанд алдаатай мэдээлэл оруулсан бөгөөд тэрхүү автоматжуулсан мэдээллийн систем тухайн алдааг засах боломжийг түүнд олгоогүй бол тэр хувь хүн, эсхүл түүгээр төлөөлүүлсэн Тал алдаа гарсан цахим мэдээллийн хэсгийг хүчингүй болгох эрхтэй. Хэрэв:

- (a) Хувь хүн, эсхүл түүгээр төлөөлүүлсэн Тал алдаа гарсан тухай мэдсэний дараа нэн даруй цахим харилцаанд алдаа гарсан тухай нөгөө Талд мэдэгдэж, энэ тухай мэдээлэл өгсөн бол;
- (b) Хувь хүн, эсхүл түүгээр төлөөлүүлсэн Тал нөгөө Талаас хүлээн авсан бараа, эсхүл үйлчилгээг ашиглаагүй, эсхүл тэдгээрээс эд юмсын болон эрхийн үр шим хүртээгүй бол.

2.Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт зааснаас өөр алдаанаас үүдэлтэй аливаа хууль тогтоомжийн хэрэглэх явдлыг энэ зүйл хөндөхгүй.

IV БҮЛЭГ. ТӨГСГӨЛИЙН ЗААЛТУУД

15 дугаар зүйл **Хадгалагч**

Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга энэхүү конвенцын эх хадгалагч болно.

16 дугаар зүйл **Гарын үсэг, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах**

1.Энэхүү конвенц нь 2006 оны 1 дүгээр сарын 16-ны өдрөөс 2008 оны 01 дүгээр сарын 16-ны өдөр хүртэл Нью-Йорк дахь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын төв байранд бүх улс гарын үсэг зурахад нээлттэй байна.

2.Энэхүү конвенцод гарын үсэг зурсан бүх улс түүнийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, эсхүл батална.

3.Энэхүү конвенцод гарын үсэг зураагүй бүх улс гарын үсэг зурахад нээлттэй болсон өдрөөс хойш түүнд нэгдэн орж болно.

4.Энэхүү конвенцыг соёрхон баталсан батламж жуух бичиг, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан, нэгдэн орсон тухай баримт бичгийг Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн даргад хадгалуулна.

17 дугаар зүйл **Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагын оролцоо**

1.Энэхүү конвенцоор зохицуулсан зарим асуудлыг шийдвэрлэхээр тусгаар тогтносон улсуудын үүсгэн байгуулсан Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага мөн адил энэхүү конвенцод гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл түүнд нэгдэн орж болно. Энэ тохиолдолд Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага нь энэхүү конвенцоор зохицуулсан асуудлыг шийдвэрлэх хэмжээнд оролцогч улсын хүлээсэн эрх, үүргийг эдэлнэ. Энэхүү конвенцын гишүүн улсын тоо ач холбогдол бүхий бол Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагыг конвенцын оролцогч улс болох тус байгууллагын гишүүн улс дээр нэмж конвенцын оролцогч улсаар тоолохгүй.

2.Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага энэхүү конвенцод гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, эсхүл нэгдэн орох үедээ тус байгууллагын гишүүн улсаас түүнд шилжүүлсэн бүрэн эрхийн хүрээнд энэхүү конвенцоор зохицуулагдах асуудлыг тодорхойлсон мэдэгдлийг эх хадгалагчид гаргана. Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллага энэ хэсэгт заасны дагуу

гаргасан мэдэгдэлд тодорхойлсон бүрэн эрхийн хуваарилалтад орсон аливаа өөрчлөлт, түүний дотор бүрэн эрхийг шинээр шилжүүлсэн, авсан тухай эх хадгалагчид нэн даруй мэдэгдэнэ.

3.Энэхүү конвенцод заасан “Хэлэлцэн тохиролцогч улс”, эсхүл “Хэлэлцэн тохиролцогч улсууд” гэсэн нэр томьёо нь Бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагад адил хамаарна.

4.Энэхүү конвенц нь 21 дүгээр зүйлд заасан мэдэгдлийн дагуу аливаа бүс нутгийн эдийн засгийн хамтын ажиллагааны байгууллагын гишүүн улсад оршин байгаа байршилтай Талуудад үйлчлэх тэрхүү байгууллагын журамтай зөрчилдвөл давуу байдал эдлэхгүй.

18 дугаар зүйл

Дотоодын нутаг дэвсгэрийн нэгжид үйлчлэх

1.Оролцогч улс нутаг дэвсгэрийн хоёр ба түүнээс дээш нэгжтэй бөгөөд тэдгээр нэгжид энэхүү конвенцод тусгасан зүйлийг эрх зүйн өөр өөр системээр зохицуулдаг бол тэр улс энэхүү конвенцод гарын үсэг зурах, соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах, эсхүл нэгдэн орох үедээ энэхүү конвенц нутаг дэвсгэрийнх нь бүх нэгжид, эсхүл нэг буюу хэд хэдэн нутаг дэвсгэрийн нэгжид хүчинтэй байхыг мэдэгдэж болох бөгөөд мөн аль ч үед дахин мэдэгдэл гаргах замаар эхний мэдэгдэлд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно.

2.Эдгээр мэдэгдлийг конвенц хадгалагчид мэдэгдэх бөгөөд түүндээ энэхүү конвенц үйлчлэх нутаг дэвсгэрийн нэгжийг тодорхой зааж өгнө.

3.Энэ зүйлийн дагуу хийсэн мэдэгдлийн улмаас энэхүү конвенц нь Оролцогч аль нэг улсын нутаг дэвсгэрийнх нь бүх нэгжид бус, нэг буюу хэд хэдэн нэгжид хүчинтэй байгаа бөгөөд уг улсад аль нэг Талын оршин байгаа газар байрлаж байгаа бол энэхүү конвенц үйлчлэх тухайн улсын нутаг дэвсгэрийн нэгжид тэр оршин байгаа газар байрлах тохиолдолд л энэхүү конвенцын зорилгын үүднээс түүнийг Оролцогч улсад оршин байна гэж үзнэ.

4.Оролцогч улс энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу мэдэгдэл гаргаагүй бол энэхүү конвенц нутаг дэвсгэрийнх нь бүх нэгжид үйлчилнэ.

19 дүгээр зүйл

Хамрах хүрээний талаарх мэдэгдэл

1.Оролцогч аливаа улс энэхүү конвенцыг хэрэглэх талаар 21 дүгээр зүйлийн дагуу мэдэгдэл гаргаж болно:

- (a) 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан улс нь энэхүү конвенцын Оролцогч улс мөн бол, эсхүл
- (b) Талууд энэхүү конвенцыг хэрэглэхээр харилцан тохиролцсон бол.

2.Оролцогч аливаа улс 21 дүгээр зүйлийн дагуу гаргасан мэдэгдэлд тодорхойлсон зүйлийг энэхүү конвенцын хэрэглэх хүрээнээс хасч болно.

20 дугаар зүйл

Бусад олон улсын гэрээний дагуу харилцаа солилцох

1.Дараах олон улсын гэрээний гишүүн, эсхүл гишүүн болох, энэхүү конвенцын оролцогч улс нь эдгээр олон улсын гэрээгээр зохицуулагдах гэрээг байгуулах, эсхүл хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан цахим харилцааг ашиглахдаа энэхүү конвенцын заалтыг хэрэглэж болно.

Гадаадын арбитрын шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөх, биелүүлэх тухай конвенц (Нью-Йорк хот, 1958 оны 6 дугаар сарын 10-ны өдөр);

Олон улсын бараа худалдахад хөөн хэлэлцэх хугацааны тухай конвенц (Нью-Йорк хот, 1974 оны 6 дугаар сарын 14-ний өдөр) ба түүний протокол (Вена хот, 1980 оны 4 дүгээр сарын 11-ний өдөр);

Бараа худалдах-худалдан авах олон улсын гэрээний тухай Нэгдсэн Үндэстний байгууллагын конвенц (Вена хот, 1980 оны 4 дүгээр сарын 11-ний өдөр);

Олон улсын худалдаанд тээвэрлэлтийн терминалын операторын хариуцлагын тухай Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын конвенц (Вена хот, 1991 оны 4 дүгээр сарын 19-ний өдөр);

Бие даасан батлан даагчид болон Банкны баталгааны тухай Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын конвенц (Нью-Йорк хот, 1995 оны 12 дугаар сарын 11-ний өдөр);

Олон улсын худалдаанд эрх шилжүүлэх тухай Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын конвенц (Нью-Йорк, 2001 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдөр);

2.Энэ хэсгийг дагаж мөрдөхгүй тухай оролцогч улс энэхүү конвенцын 21 дүгээр зүйлийн дагуу мэдэгдэл гаргаснаас бусад тохиолдолд энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт тусгайлан зааснаас бусад олон улсын гэрээний гишүүн, эсхүл түүний гишүүн болох Оролцогч улс нь уг олон улсын гэрээгээр зохицуулагдах гэрээг байгуулах, хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан цахим харилцааг ашиглахдаа энэхүү конвенцыг мөн адил хэрэглэнэ.

3.Энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасны дагуу мэдэгдэл гаргасан, тодорхой нэг олон улсын гэрээний гишүүн, эсхүл гишүүн болох Оролцогч улс нь уг олон улсын гэрээгээр зохицуулагдах гэрээг байгуулах, эсхүл хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан цахим харилцаа ашиглахдаа энэхүү конвенцын заалтуудыг хэрэглэх тухай мөн мэдэгдэл гаргаж болно.

4.Энэ зүйлийн 2 дахь хэсгийг хэрэглэх тухай 21 дүгээр зүйлд нийцүүлэн мэдэгдэл гаргаснаас үл хамааран Оролцогч улс, эсхүл Оролцогч улс болох улс нь аливаа олон улсын гэрээнд, түүний дотор энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан конвенцоор зохицуулах гэрээг байгуулах, хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан цахим харилцааг ашиглахдаа энэхүү конвенцын заалтуудыг хэрэглэхгүй байх талаар тунхаглал гаргаж болно.

21 дүгээр зүйл

Мэдэгдэл гаргах журам болон үйлчлэл

1.17 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг, 19 дүгээр зүйлийн 1, 2 дахь хэсэг, 20 дугаар зүйлийн 2, 3 болон 4 дэх хэсэгт тус тус заасан мэдэгдлийг аль ч үед гаргаж болно. Гарын үсэг зурах үед гаргасан мэдэгдлийг соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, эсхүл батлах үед нотолно.

2.Мэдэгдэл болон түүний нотолгоог бичгээр үйлдэж, эх хадгалагчид албан ёсоор мэдээлнэ.

3.Мэдэгдэл нь тухайн улсын хувьд энэхүү конвенц хүчин төгөлдөр болохтой нэгэн зэрэг хүчин төгөлдөр болно. Харин ийнхүү хүчин төгөлдөр болсны дараа мэдэгдлийг эх хадгалагчид албан ёсоор нотлон мэдэгдсэн бол уг мэдэгдэл нь эх хадгалагч нотолгоог хүлээн авснаас хойш зургаан сар өнгөрсний дараагийн сарын эхний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр үйлчилж эхэлнэ.

4.Энэхүү конвенцын дагуу мэдэгдэл хийсэн аливаа улс эх хадгалагчид албан ёсоор бичгээр сонордуулж аль ч үед уг мэдэгдэлд өөрчлөлт оруулж, эсхүл мэдэгдлээсээ татгалзаж болно. Ийнхүү мэдэгдэлд өөрчлөлт оруулах, эсхүл мэдэгдлээсээ татгалзах нь албан ёсны сонордуулгыг хадгалагч хүлээн авснаас хойш зургаан сар өнгөрсний дараагийн сарын эхний өдрөөс хүчин төгөлдөр болно.

22 дугаар зүйл

Тайлбар хийх

Энэхүү конвенцын дагуу тайлбар хийхгүй.

23 дугаар зүйл

Хүчин төгөлдөр болох

1.Энэхүү конвенц нь соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай 3 дахь Батламж жуух бичгийг эх

хадгалагчид хадгалуулснаас хойш зургаан сар өнгөрсний дараагийн сарын эхний өдрөөс хүчин төгөлдөр болно.

2.Соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай 3 дахь Батламж жуух бичгийг эх хадгалагчид хадгалуулснаас хойш соёрхон батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах буюу түүнд нэгдэн орох улсын хувьд түүнийг соёрхон баталсан, хүлээн зөвшөөрсөн, баталсан буюу нэгдэн орсон тухай Батламж жуух бичгээ хадгалагчид хадгалуулснаас хойш зургаан сар өнгөрсний дараагийн сарын эхний өдрөөс уг конвенц хүчин төгөлдөр болно.

24 дүгээр зүйл **Үйлчлэх хугацаа**

Энэхүү конвенц, эсхүл мэдэгдлийг Оролцогч аливаа улсад энэхүү конвенц, эсхүл мэдэгдэл хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш хийгдсэн цахим харилцаанд зөвхөн хэрэглэнэ.

25 дугаар зүйл **Цуцлах**

1.Оролцогч аливаа улс энэхүү конвенцыг эх хадгалагчид бичгээр мэдэгдэн цуцалж болно.

2.Цуцлах тухай мэдэгдлийг эх хадгалагч хүлээн авснаас хойш 12 сар өнгөрсний дараагийн сарын эхний өдрөөс цуцлалт хүчин төгөлдөр болно. Мэдэгдэлд үүнээс урт хугацааны дараа цуцлалт хүчин төгөлдөр болохоор заасан бол энэ мэдэгдлийг эх хадгалагч хүлээн авснаас хойш уг урт хугацаа өнгөрсний дараа цуцлалт хүчин төгөлдөр болно.

Нью-Йорк хотноо 2005 оны 11 дүгээр сарын 23-ны өдөр Араб, Хятад, Англи, Франц, Орос, Испани хэлээр тус бүр нэг хувьд үйлдсэн бөгөөд эх бичвэрүүд адил хүчинтэй.

ХЭМЭЭСНИЙГ НОТЛОН тус тусын Засгийн газраас зохих ёсоор олгосон бүрэн эрх бүхий төлөөлөгчид энэхүү конвенцод гарын үсэг зурав.

Хаяг:

“Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн редакц,
Улаанбаатар-14201, Төрийн ордон 124 тоот
И-мэйл: turiin_medelel@parliament.mn

Утас: 262420

Хэвлэлийн хуудас: 2.25

Индекс: 200003